

ANADOLU SİKKE MONOGRAFİLERİ II

Anatolian Coins Monographies II

ÜÇ KARDEŞ / *THREE BROTHERS*

FIGÜRLÜ DİRHEMLER / *FIGURED DIRHAMS*

PUL PARALAR / *BLANK COINS*

MANAVGAT - PAZARCIK

SİRİSTAD

KARESİ

KARAMAN DEFİNESİ/ *KARAMANID HOARD*

GERMİYANOĞLU / *GERMIYANID*

YAYINLARA KATKILAR / *CONTRIBUTIONS to PUBLICATIONS*

**ÜÇ KARDEŞ'E AİT NEŞREDİLMEMİŞ BİR
DİNAR**

***AN UNPUBLISHED DINAR BELONGING TO
THREE BROTHERS***

HALÛK PERK

HÛSNÛ ÖZTÛRK

AN UNPUBLISHED DINAR BELONGING TO THREE BROTHERS

The publications upon the coins of Anatolian Seljuqs are far from being sufficient and focusing on the subject as a whole. The only book can be accepted as reference on this subject, unfortunately has not been published by its author¹. The coins of Seljuqs are in need of examining as assembled in a new publication.

As it is known the golden coins of the Seljuqs struck in Anatolia are rare, and the samples are very limited. Considering these samples, it is unlikely to discuss the golden coin strike sufficiently. According to our opinion, the golden coin strike must be regular just like the silver coin strike. It must be expected that in time golden coins will be revealed in assemblage like the silver and copper coins. Consequently, the time gaps will be completed. The coin described below is a good example for our hypothesis.

As we take a look at the historical events, after the death of Ghiyath al-Din Kaykhusraw II in AH 644/1245, we know the existence of his three sons 'Izz al-Din Kayka'us, Rukn al-Din Qilij Arslan and 'Ala al-Din Kayqubad. Although Kaykhusraw had assigned 'Ala al-Din Kayqubad for the throne in his lifetime, the significant statesmen enthroned the older brother 'Izz al-Din Kayka'us II. After a while, in consequence of unrests the joint reign of the three brothers gained acceptance upon the suggestion of the regent Jalal al-Din Karatay. The joint administration ended after one of the brothers 'Ala al-Din Kayqubad II was poisoned to death. Although the two brothers shared the throne for a short period, Qilij Arslan IV finally acceded on his own².

There are a total of four dinars that are known to be struck in the name of the three brothers: dated 650 and 653 struck at Konya, dated 653 the mint is missing³ and dated 655 struck at Malatya.⁴ The dinar below, dated 648 struck at Konya, is belonging to the joint reign of the three brothers (AH 647-655/1249-1257) and has not been known previously.

¹ Hinrichs 1992.

² Sevim and Merçil 1995, p.475-479.

³ Artuk and Artuk 1971, p.370, coin no.1130.

⁴ Hinrichs 1992, p.129, coin no.604-607. The same coins were published without reference in Erkiletlioğlu and Güler 1996, p.164 with no.361-364.

ÜÇ KARDEŞ'E AİT NEŞREDİLMEMİŞ BİR DİNAR

Anadolu Selçuklu sikkeleri üzerine yapılmış olan yayınlar yeterli olmaktan ve bütünü görmekten uzaktırlar. Bu konuda referans alınabilecek tek kitap da müellifi tarafından maalesef yayınlanmamıştır¹. Selçuklu sikkeleri yapılacak olan yeni bir yayınlı toplu olarak ele alınmaya muhtaçtır.

Bilindiği gibi Anadolu'da darp edilmiş Selçuklu altın sikkeleri nadir olup, ele geçen örnekler oldukça az sayıdadır. Eldeki örneklerden yola çıkılarak altın sikke darbıyla ilgili fazlaca bir şey söyleyebilmek pek mümkün değildir. Kanımıza göre gümüş sikkelerde olduğu gibi altın sikkelerde de düzenli sikke darbı yapılmış olmalıdır. Zamanla altın sikkelerin de gümüş ve bakırlarda olduğu gibi toplu olarak gün ışığına çıkması beklenmelidir. Böylece aradaki tarihsel boşluklar da dolacaktır. Aşağıda yer alan sikke de bu hipotezimize iyi bir örnek oluşturmaktadır.

Tarihi gelişmelere baktığımızda ise, II. Gıyaseddin Keyhüsrev'in h.644/1245 tarihinde ölümünden sonra İzzeddin Keykavus, Rükneddin Kılıç Arslan ve Alâeddin Keykubad adlarında üç oğlu kaldığını bilmekteyiz. Keyhüsrev henüz sağlığında Alâeddin Keykubad'ı veliaht tayin etmişse de ileri gelen devlet adamları yaşça büyük olan II. İzzeddin Keykavus'u tahta geçirdiler. Ortaya çıkan huzursuzluklar neticesinde bir müddet sonra saltanat nâibliği görevinde olan Celâleddin Karatay'ın önerisi olan üç kardeşin ortak saltanatı kabul gördü. Bu ortak idare 652/1254 tarihinde kardeşlerden II. Alâeddin Keykubad'ın zehirlenerek öldürülmesi üzerine sona ermiştir. Geriye kalan iki kardeş kısa bir süre iktidarı paylaştılsa da sonunda IV. Kılıç Arslan tek başına iktidara gelmiştir².

Üç kardeş adına darp edildiği bilinen dinarlar, 650 ve 653 tarihli Konya, 653 tarihli darp yeri kesik³ ve 655 tarihli Malatya olmak üzere toplam dört adettir.⁴ Aşağıda yer alan 648 tarihli Konya darplı dinar üç kardeşin ortaklaşa iktidarı dönemine (h.647-655/1249-1257) ait olup, daha önceden bilinmemektedir.

¹ Hinrichs 1992.

² Sevim ve Merçil 1995, s.475-479.

³ Artuk ve Artuk 1971, s.370, sikke no.1130.

⁴ Hinrichs 1992, s.129, sikke no.604-607. Aynı sikkeler herhangi bir atıfta bulunulmadan Erkiletlioğlu ve Güler 1996, s.164'de 361-364 sıra numarasıyla yayınlanmıştır.

Altın / Gold (AV)

Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
Konya	648	4.51 gr	25 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

لا اله الا الله
محمد رسول الله الامام
المستعصم بالله اميرالمو
منين ضرب الدينار في سنة
ثمان ابو ستمايه قونيه

*La ilahe illallah
Muhammedun resulullah el-Imam
el-Mustasım billah emirü'l-mu
minin duribe el-dinar fi sene
seman erba'in sitte mie*

ARKA YÜZ / REVERSE

السلطين الاعظم
عز الدنيا والدين كيكاوس
وركن الدنيا والدين قلع ارسلان
وعلا الدنيا والدين كيقيباد
بنو كيخسرو براهين اميرالمومنين

*es-Selatinü'l-azam
İzze'd-Dünya ve'd-din Keykavus
ve Rükne'l-Dünya ve'd-Din Kılıç
Arslan
ve Alâe'd-dünya ve'd-din Keykubad
benü Keyhüsrev berahin emirü'l-
muminin*

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

- Artuk ve Artuk 1971 İ.Artuk - C.Artuk, *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslâmî Sikkeler Kataloğu*, Cilt:1, İstanbul.
- Aydın 1994 Ş.Aydın (yay.haz.), "Doğu Batı Arası Bir Gökkuşığı" Selçuklu Sikkeleri", *Yapı Kredi Sikke Koleksiyonu Sergileri 2*, İstanbul.
- Erkiletlioğlu ve Güler 1996 H.Erkiletlioğlu - O.Oğuz, *Türkiye Selçuklu Sultanları ve Sikkeleri*, Kayseri.
- Hinrichs 1992 J.C.Hinrichs, *Münzen der Seltschuken Anatoliens*, yayınlanmamış çalışma, Bremen.
- Sevim ve Merçil 1995 A.Sevim - E.Merçil, *Selçuklu Devletleri Tarihi*, Ankara.

KISALTMALAR / ABBREVIATIONS

AV	: altın / gold
arş.	: arşivi / archive
bkz. / see	: bakınız / see
gr.	: gram
HPM	: Halûk Perk Müzesi
mm	: milimetre
s. / p.	: sayfa(lar) / page(s)